

Ihon virusinfektiot

Yleislääkäripäivät, Helsinki 25.11.2022

Laura Huilaja

Dos., ihotautien ja allergologian el

Lääkärikouluttajan & haavanhoidon erityispätevyys

Kliininen opettaja

OY ja OYS

Sidonnaisuudet

- Kongressi- ja koulutuskuluja:
 - Abbvie, Janssen, Novartis, LeoPharma, Takeda, CLSBehring
- Luento- ja asiantuntijapalkkioita:
 - Lilly, Pfizer, Abbvie, Novartis, UCB Pharma, LeoPharma, Orionpharma, Sanofi
- RWE- ja kliiniset lääketutkimukset:
 - Abbvie, Amgen, Janssen

Sisältö

- Epidemiologiaa
- Ihon virusinfektiotapauksia

Ihoinfektiot

Käypä hoito -suositus | Julkaistu: 14.10.2021 | Tila: voimassa Tulosta

Aihepiiri(t): Ihotaudit, Infektiosairaudet, Kliininen mikrobiologia, Työterveyshuolto, Yleislääketiede
Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin ja Suomen Ihotautilääkäriyhdistys ry:n asettama työryhmä

Miten viitata Käypä hoito -suositukseen? ¹

Keskeinen sisältö

 Suositus

 Näytönastekatsaukset

 Lisätietoa

 Kuvat ja kaaviot

- Ihoinfektiot ovat väestössä tavallisia, ja ne hoidetaan pääasiassa perusterveydenhuollossa. Tämä hoitosuositus yhdistää päivitettyt näyttöön perustuvat hoitovaihtoehdot ihon tavallisimpien bakteeritulehdusten diagnostiikan ja hoidon sekä sieni-infektioiden diagnostiikan osalta. Suositukseen on lisätty uusina osa-alueina sieni-infektioiden hoito ja virusinfektioiden diagnostiikka ja hoito.
 - Keskeistä ihon bakteeri-infektioissa:
 - Viljelynäyte on harvoin tarpeen ihon bakteeri-infektiossa.
 - Ruusutulehduksen hoidossa penisilliini on ensisijainen antibiootti eikä laajakirjaisia antibiootteja tarvitse käyttää rutiininomaisesti.
 - Rutiininomaista mikrobilääkitystä punkin pureman jälkeen ei tarvita, mutta varhainen borreliainfektio hoidetaan aina mikrobilääkityksellä.
 - Keskeistä ihon virusinfektioissa:
 - Syylistä valtaosa paranee itseksen ilman hoitoa. Myöskään ontelosityliä ei tarvitse hoitaa.
 - Ihon herpesinfektioista suurin osa ei vaadi hoitoa. Heti ensioireiden aikaan aloitettu viruslääkehoito kuitenkin lievittää oireita ja lyhentää infektion kestoa jonkin verran. Toistuvista ja vaikeista herpesinfektioista kärsivät tulee ohjata lääkäriin hoitoon.
 - Vyöruusu suositellaan hoidettavaksi sisäisellä viruslääkityksellä.
 - Keskeistä ihon ja kynsien sieni-infektioissa:
 - Kynsien, vartalon ja hiuspohjan silsadiagnoosi pitää aina varmistaa sieninäytteellä. Varvasvälisän voi hoitaa oireiden perusteella.
 - Sieni-infektion diagnoosin voi tehdä nukleiinihapon osoituksella (NHO) tai sieninäytteen mikroskopoinnilla ja sieniviljelyllä.
 - Useimmissa ihon sieni-infektioissa paikallishoito on riittävä.
 - Kun kynsien sieni-infektion hoidossa käytetään sisäistä lääkettä, täydellinen hoitotulos saavutetaan noin joka toisella potilaalla.

Ihon bakteeri-infektiot ▾

Ihon virusinfektiot ▾

Ihon, hiusten ja kynnen sieni-infektiot ▾

Työryhmä ▾

Kirjallisuusviite

Vastuun rajaus

Tiedonhakuikäytäntö

Kirjallisuutta

Tiivistelmä ja potilasversio

- Suosituksen tiivistelmä ¹
- Suosituksen yleiskielinen potilasversio suomeksi ² ja ruotsiksi ³

Yleisyys

- Avopuolen käyntisyistä
 - Iho: 7.8% (1.4 milj.)
 - Virusinfektiot 6.1%

The spectrum of skin-related conditions in primary care during 2015–2019—A Finnish nationwide database study

A. Salava | A. Oker-Blom | A. Remitz

TABLE 3 Amount of doctors' visits with the most frequent skin-related conditions grouped together

Skin-related diagnosis and ICD-10 Code	2015–2019 (Cumulative)
Bacterial skin infections L01, L02, L03, A46	298 077
Eczematous eruptions L30, L20	224 679
Benign neoplasms of the skin D22, D23, L82, D17, D18	226 595
Viral infections of the skin B02, B00, B01, B07	90 472
Fungal infections of the skin and mucous membranes B35, B36, B37	81 162
Genital skin related-conditions N76, N48	65 048
Nail diseases L60	53 617
Urticaria L50	35 670
Psoriasis L40	34 498
Acne L70	32 559
Angioedema and allergic reactions T78	25 692

The spectrum of skin-related conditions in primary care during 2015–2019—A Finnish nationwide database study

A. Salava | A. Oker-Blom | A. Remitz

Skin Health Dis. 2021;1:e53.
<https://doi.org/10.1002/ski2.53>

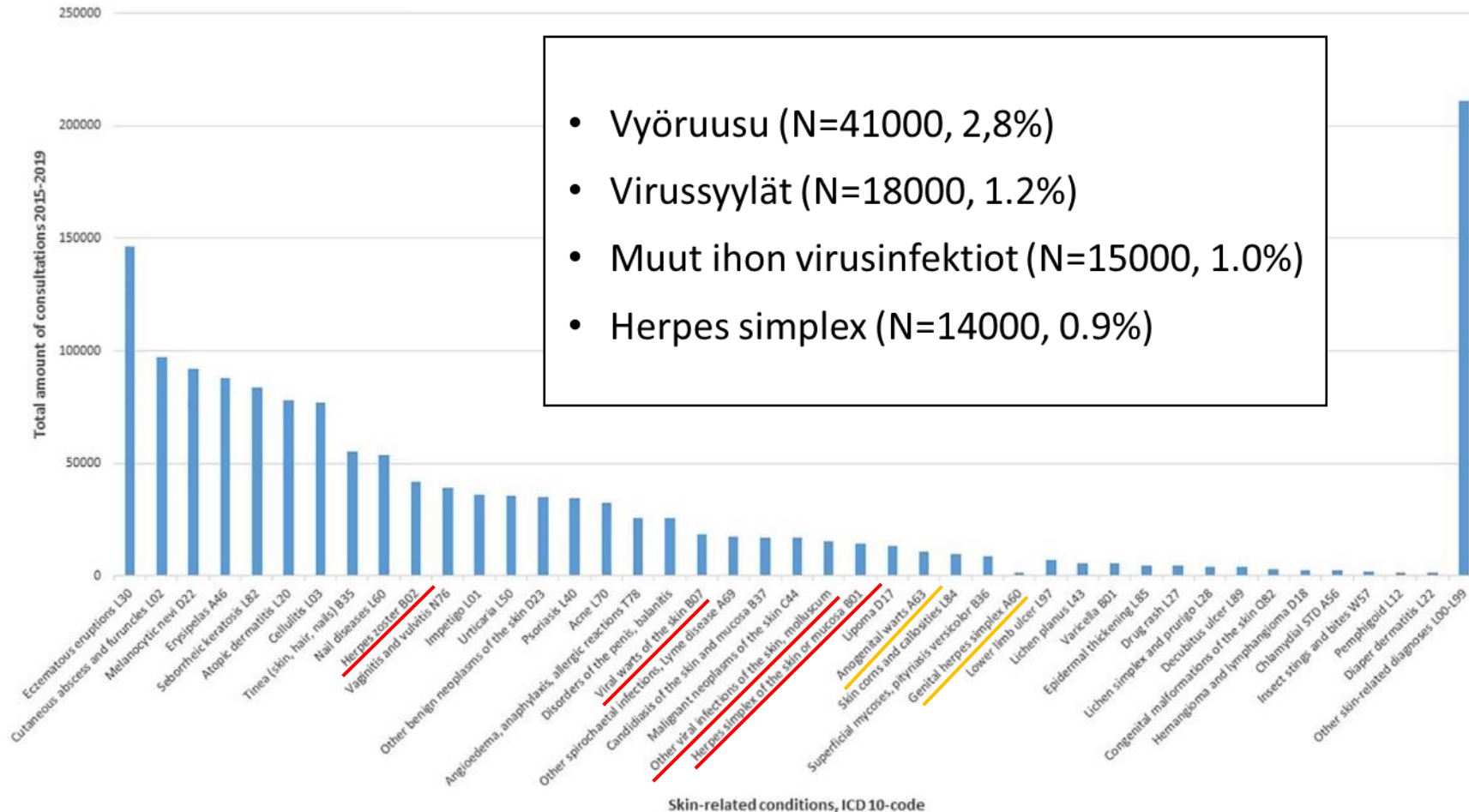

FIGURE 1 Amount of skin-related conditions as main diagnosis of doctors' visits in primary care in Finland during 2015–2019 (documented main diagnosis of single consultations)

- Pohjois-Suomen syntymäkohortti (n=1932), 45-47v.
 - Jalkapohjan syylä 9.3%
 - Käden syylä 2.6%

- NFBC vanhempien tutkimus (n=552), keski-ikä 78.4v
 - Verruca plantaris 3.8%
 - Verruca palmaris 2.4%

High Prevalence of Skin Diseases and Need for Treatment in a Middle-Aged Population. A Northern Finland Birth Cohort 1966 Study

Suvi-Päivikki Sinikumpu^{1,*,} Laura Huilaja^{1,} Jari Jokelainen^{2,3,} Markku Koironen^{2,} Juha Auvinen^{2,} Päivi M. Hägg^{1,} Erika Wikström^{1,} Markku Timonen^{2,} Kaisa Tasanen¹

The High Prevalence of Skin Diseases in Adults Aged 70 and Older

Suvi-Päivikki Sinikumpu, MD, PhD,^{*,†} Jari Jokelainen, MSc,[‡] Anna K. Haarala, MD,^{*,†} Maija-Helena Keränen, MD,^{§¶} Sirkka Keinänen-Kiukaanniemi, MD, PhD,^{||**} and Laura Huilaja, MD, PhD^{*,†}

JAGS 68:2565-2571, 2020
© 2020 The American Geriatrics Society

Molluskoiden hoito

- Spontaani paraneminen kuukausissa
- Ei paranemista edistäviä hoitomuotoja
 - imikimodi vs. vehikkeli: ei eroa tehossa

Syylät

- Papilloomavirukset
- Paraneminen:
 - 50% 1v.
 - 75% 2v.
- Täsmähoitoa virukseen ei ole
- Mekaaninen ohentelu
 - pienentää
 - aktivoi puolustusjärjestelmää

Syyvät

- Kylvetys ja ohentelu parin vrk:n välein
- Salisyylimaitohappovalmiste
 - Päivittäin
 - Ei kasvoille/genitaaleihin!
- Jatketaan, kunnes syyliä ihontasossa

- Ilmastointiteippi?
- Nestetyyppijäädytys?

- Litteitä syyliä ei kannata hoitaa

Arpi syylän hoidosta

Kymmenvuotias tyttö lähetettiin ihotautilääkärin arvioon leuan keloidiarven vuoksi. Tytön otsaan ja leukaan oli tullut puoli vuotta aikaisemmin syyliä. Kotona syyliä oli hoidettu apteekista ostetulla muurahaishappoliuoksella. Liuosta oli levitetty syylien päälle useampana peräkkäisenä päivänä. Hoidon myötä leuan syyliä ja ympäröivä iho olivat tulehtuneet.

MINNA KUBIN, LT, erikoislääkäri
SUVI-PÄIVIKKI SINIKUMPU, LL, erikoislääkäri
PIIA SARAJÄRVI, LL, erikoislääkäri, ylilääkäri

Ihon herpes simplex- infektiot

- Tarttuvat kosketustartuntana
 - limakalvot, iho
 - tartuttavuus suurin, kun rakkula näkyvissä
- Primaari-infektion jälkeen latenttina sensorisissa ganglioissa
 - reaktivaatiot
- Ensimmäinen tartunta usein lapsuudessa
 - subkliininen
 - erittäin kivulias gingivostomatiitti / yleisoireita
- Residiivitiheys vaihteleva

Herpesinfektiot

- Dg on kliininen
 - Tuoreen rakkulan HSVNho tai HSV-viljely
- Enemmistö paranee itsestään
- Varhain aloitettu hoito p.o. saattaa lyhentää oireiden kestoa
 - asikloviiri
 - valasikloviiri
 - famsikloviiri
- Huuliherpeksen paikallishoidon tehosta ei näyttöä
- Toistuvissa estolääkityksen harkinta

Eczema herpeticum

- HSV-1:n aiheuttama, erityisesti atoopikot
- Yleisimmin pään ja ylävartalon alueella
- Usein sek. bakteeri-infektio
- **Aina ESH-päivystyslähete**

Vyöruusu

- Vesirokkoviruksen reaktivaatio
- Altistavia tekijöitä esim. korkea ikä, immuunivajaus
- Komplikaatiot:
 - Postherpeettinen neuralgia (10-50%)
 - Keratiitti/iriitti/korneaulseraatio
(*n.ophtalmicus*, *n.nasociliaris*)
 - Perifeerinen kasvohermohalvaus (*n.facialis*)
- Ei yleensä merkittäviä yleisoireita

Vyöruusun hoito

Hoito

- Varhain (72 tunnin sisällä ihottuman alusta) aloitettu hoito lyhentää taudin kestoa ja akuuttia kipua **24**. Se saattaa myös estää komplikaatioita (etenkin silmäkomplikaatioita) ja on yleisesti suositeltavaa
 - potilaille, joilla on vähintään keskivaikea ihottuma tai kipu tai vyöruusu muualla kuin vartalolla
 - silmän ja korvan seudun vyöruusussa. Silmän seudun vyöruusussa on myös syytä aina konsultoida silmälääkärää.
 - immuunipuuteisille potilaille, joilla on immuunivastetta heikentävä sairaus (esim. HIV-infektio, syöpä tai muu vaikea yleissairaus,) tai lääkitys (esim. kortisoni).
- (Val)asikloviiri, famsikloviiri (joskus i.v)
 - 7vrk (ad 2-3vkoa)

Vyöruusun hoidosta

- Hoidonaloitus <72h oireiden alusta
 - Lyhentää kestoja ja akuuttia kipua
 - Saattaa estää (silmä)komplikaatioita
 - Ei vaikutusta postherpeettisen neuralgian kehittymiseen
- Rokotteet:
 - Zostavax[®] (elävä, heikennetty)
 - Shingrix[®] (puhdistettu antigeeni)

Mitä mukaan?

- Syylät paranevat yleensä ilman hoitoa
- Molluskoita ei tarvitse hoitaa
- Ihon herpesinfektio tarvitsee hoitoa vain harvoin
- Eczema herpeticum!
- Vyöruusun hoitoon sisäinen viruslääkitys